

Ein trupul uppgáva

Poul Nyrup Rasmussen vildi fegin hildið fram við samstævinum við Ingvar Carlsson

»At Ingvar Carlsson nú so bráðliga hefur boðað frá, at hann ætlar at leggja frá sær, stríkar bert undir, hvussu um hugsin maðurin altíð hevur verið«, var viðmerkingin hjá Poul Nyrup Rasmussen, forsætisráðharra, tá boðini ljóðaðu.

»Ingvar Carlsson hevur gjøgnum tey 40 árin í svenskum politikki víst, at hann er eitt sjáldant menniskja, har stóru politisku hugsjónirnar altíð hava verið merktar av umhugsni«, sigur Poul Nyrup Rasmussen við danska blaðið Det Fri Aktuelt.

Hann gevur Ingvar Carlsson rós fyri at hava loyst ta næstan óloysiligu uppgávuna, at taka við eftir Óluf Palme.

Poul Nyrup Rasmussen leggur dent á serliga tvey av politisku málu- num hjá Ingvar Carlsson: At fáa Javnaðarflokkinn aftur til stjórnarvaldið og at fáa Svøríki inn í ES.

»Ingvar Carlsson hevur á ein heilt serligan hátt givið sakligheit og avgerðarmegi í politikki eitt nýtt andlit«, sigur Poul Nyrup Rasmussen.

Hann letur sera væl at samarbeiði sínum við Ingvar Carlsson.

»Eg vildi fegin, at samstarv okkara helt fram nøkur ár enn, men eg eri sannførdur um, at Ingvar Carlsson hevur tikið - fyri seg sjálvan - ta røttu avgerðina - og hon skal respekterast«, sigur Poul Nyrup Rasmussen.

Formaður Vinstra, Uffe Elleman-Jensen sigur við blaðið, at Ingvar Carlsson fer at verða minstur sum forsætisráðharri, ið fekk Svøríki inn í ES. Hann stóð á odda fyri kúvendingini hjá svenska Javnaðarflokkinum á evropisku kósina.

Formaður Vinstra heldur royndina hjá Carlsson at rætta svenska búskapin sum harðastu uppgávuna.

»Eg skilji væl, um hann er vorðin troystur í arbeiðinum at rudda upp eftir áralangan javnaðarpolitikk«, sigur Uffe Elleman-Jensen við Ritau tíðindastovuna.

Tordi at gera broytingar

Ingvar Carlsson gjørdist ikki tann stóri statsmaðurin. Men sum »umsitari« av svenska Javnaðarflokkinum og av svenska samfelagnum, hevur hann nátt fleiri týðningarmiklum úrslitum.

Tá Ingvar Carlsson, svensk forsætisráðharri og formaðurin fyri svenska Javnaðarflokkin leggur frá sær í mars komandi ár, hevur tað tikið honum tíggu ár at sleppa burtur úr starvinum, sum hann ikki hevði ætlað sær.

Forsætisráðharri, sum nú er 60 ára gamal, tók yvir sum floksformaður og forsætisráðharri 1. mars 1986 - dagin eftir at Óluf Palme varð skotin.

Ingvar Carlsson var ikki beinleiðis tann nátturligi avloysarin hjá Palme. Innan floks virkaði hann meira sum ein »tankaboks« hjá Palme. - Eitt starv, ið honum dámdi væl.

Hann hevði ikki ambisjónir um at gerast tann »almenni« kendi maðurin.

Men aftan á Palme-morðið skjeyt táverandi uttanríkisráðharri, Sten Andersson beinanvegin Carlsson upp sum eftirmann Palme. Ikki tí at hann endiliga vildi hava Carlsson til formann, men heldur fyri at tað ikki skuldi gerast figgjamálaráðharri. Kjeld-Oluf Feldt.

Og sum síður er í svenska Javnaðarflokkinum, so hevði Ingvar Carlsson einki annað í at velja, enn at góðtaka starvið.

Carlsson siðbundin
Við Ingvar Carlsson sum

formanni fyri svenska Javnaðarflokkin og í sjei av teimum tíggu árunum eisini sum forsætisráðharra, hevur Svøríki í veruleikanum verið stýrt av einum manni, ið ikki hevði tær stóru hugsjónirnar.

Carlsson var í nógvur mátar ein siðbundin svenskur javnaðarmaður. Hann kemur úr eini arbeiðarafamilju úr Borås uttan fyri Göteborg. Síðan ungdomsárin hevur hann verið virkin innan flokkinn og rørslna annars og hevur arbeitt seg upp í flokkinum. Hann var eisini formaður í ungmannafelagnum hjá svenska Javnaðarflokkinum, SSU.

Men Carlsson hevur ikki verið tann hugsjónarligi svenskur javnaðarmaðurin - hvørs tað sonevnda »svenska modelið« hevði so stóran týðning fyri - at tað ikki skuldi nertast.

- Og sum vit nevndu í leiðaranum her í blaðnum mikudagin, so tordi hann at gera broytingar í svenska velferðarsamfelagnum.

Hann hevur fært svenska Javnaðarflokkin gjøgnum triggjar sera týðningarmiklar broytingar:

- Hann hevur brotið samanhaldið í tí borgarliga blokkinum.

- Hann hevur loyst Javnaðarflokkin frá fakrørslni.

- Og Ingvar Carlsson hevur eisini fært svenska Javnaðarflokkin brutur frá tí siðbundnu sosialistisku tjóðskaparkendsluni og fært Svøríki inn í ES.

Modellið slept

Felags fyri hesar »sigrar« Carlssons er, at teir ikki eru vunnir við ógvusligum politiskum samanstoytum.

Carlsson hevur fyrst og fremst sett dóm á svenskan politikk við at umsita. Størsti sigur hansara er uttan iva, at hann hevur broytt svenska velferðarsamfelagið - ella svenska modelið, ið so harðliga trongdi til ábøtur - skuldi búskapurin bjargast.

Carlsson hevur lært av royndum, at tað ikki bar Javnaðarflokkinum til at stýra svenska aljóða idnaðinum, og tí tók hann avleiðingarnar í 1991 - og sum hið - úr í eini størri kreppuloytni, søkti hann um limaskap í ES.

Henda avgerð var í stríð við stóran part av svenska Javnaðarflokkinum.

Men Carlsson søkti ikki um limaskap í ES, tí hann persónliga hevði so stóran áhuga í tí. Men Ingvar Carlsson legði sær í geyma, at eingin svensk stjórn longur kundi stýra svenska idnaðinum og serliga at trupuleikar fóru at standast av umsita inniskurnar til ta

»svenska modelið« - at skipa fyri einum rættvísnum býti av ágóðunum.

Sami búskaparligi hugsunarháttur var eisini orsök in til, at svensk Javnaðarflokkurin nú er farin at samstarva við Miðflokkinn - heldur enn gomlu kommunistarnar.

Hervið hevur Ingvar Carlsson eisini »umsitið« seg fram til tvey sera stór politisk týðningarmikil úrslit.

Fyri tað fyrsta hevur Carlsson brotið samanholdið í borgarliga blokkinum. Og fyri tað næsta, er tað eydnast honum at gjøgnumføra almennar spargingar, ið eru livsneyðugar, um Svøríki skal sleppa úr búskaparligu kreppuni.

Carlsson kundi - sum nógv í flokkinum kravdu - havt samstarvað við aðrar flokkar á vinstraveinginum. Men Carlsson valdi miðuna.

Í veruleikanum fór Carlsson undir upperðina við fakfelagsrørslna longu fyrst í 90'unum.

Eitt stríð, sum sambært svenskum eygleiðarum ikki er endað enn, men sum longu nú hevur fært til, at svenska LO hevur minni vald yvir Javnaðarflokkinum, enn tað hevði fyrr.

Lagt til rættis:
Eirikur Lindenskov